

ДАНИ ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА У НЕГОТИНУ

24. и 25. јун 2010.

Део Стручне службе Заштитника грађана је 24. и 25. јуна радио у Неготину настојећи да приближи ову институцију Неготинцима, разговара са њима, прикупи притужбе и да са представницима локалне самоуправе, невладиних организација, медија и служби која врше јавна овлашћења у Неготину размотри остваривање људских и мањинских права. Међу питањима која су грађани постављали било је и питање “Зашто је Заштитник грађана изабрао општину Неготин?” На састанку у Општини којем су присуствовали и медији, а и гостујући на локалној телевизији „Рама“, заменик Заштитника грађана је објаснио да је Неготин међу локалним самоуправама из којих Заштитнику грађана стиже мали број притужби и да је то био знак за организовање оваквог начина рада, односно повод да се Неготинцима непосредно представи институција Заштитника грађана.

На састанку који је одржан у Малој сали општине Неготин говорили су председник општи-

не господин Влајко Ђорђевић и заменик Заштитника грађана др Горан Башић о стању људских и мањинских права у општини и могућности њиховог унапређења. Поред њих говориле су и заменица Покрајинског омбудсмана АП Војводина Ева Вукашиновић и начелница Одељења за права националних мањина Стручне службе Заштитника грађана Виолета Ђорић о раду институција које представљају, примерима добре праксе у локалним самоуправама у Србији и проблемима са којима се суочавају

грађани у вези с остваривањем права, а нарочит грађани припадници националних мањина. Посебно је наглашено да је за општине са вишенационалном структуром становништва, каква је неготинска општина, важно да примене законску обавезу и оснују Савет за међунационалне односе, али и да препознају потребу и значај оснивања општинског заштитника грађана.

У двочасовној дискусији представници општинских служби, судова, јавне управе, а нарочито невладиних организација и медија су указали на проблеме у вези с остваривањем људских и грађанских права. Најчешће примедбе су се односиле на положај Влаха и остваривање права на заштиту етничког и језичког идентитета припадника ове националне мањине. Држава је признала идентитет Влаха и право на самоуправу у областима образовања, информисања, културе и службене употребе језика, али није развила потребну инфраструктуру и механизме за остваривање ових права и пуну културну аутономију Влаха у Србији. С друге стране, међу припадницима влашке националне мањине у Србији постоји неслагање у вези с етно-културним идентитетом и језиком којим говоре. Наиме, с

једне стране се заступа становиште да је реч о аутохтоном влашком идентитету и посебном језику којим говоре само Власи у овом делу Србије, а с друге стране да је реч о становништву румунског етничког порекла чији говорни и књижевни језик је румунски. Одлука Националног савета Влашке националне мањине је заснована на овом другом становишту, али након избора новог Националног савета може се очекивати иницијатива за измену Одлуке. Указујући на то да о питањима идентитета могу одлучивати само његови

баштеници и да одлуке о томе могу доносити органи мањинске самоуправе, представници Заштитника грађана су предочили на могућности постојећих инструмената заштите идентитета и права националних мањина – Европску повељу о регионалним или мањинским језицима, Оквирну конвенцију за заштиту националних мањина, Устав и постојећа законска решења, као и то да је за локалну самоуправу веома важно да развије механизме заштите људских и мањинских права. Председник општине је прихватио иницијативу и обећао грађанима да ће покренути иницијативу за конституисање Савета за међунационалне односе.

Поподневном састанку, који је одржан у простору Одбора за људска права, присуствовали су представници невладиних организација и удружења (Удружење прдузетника, Еколошко друштво „Бадем“, Удружење Неготинаца, Одбор за људска права, Женски форум, Асоцијација за развој Неготина, Друштво глувих и наглувих, Ресурс центар, Влашка лига за људска права, Савез Влаха Србије), протојереј Румунске православне цркве Бојан Александровић, представник Националног савета влашке националне мањине у Србији, новинари локалних медија (ТВ „Рама“, ТВ „Сезам“) и представници Ромске партије, Демократског покрета Румуна у Србији и Влашке демократске странке. Разговор су пратили и представници Мисије ОЕБС-а у Србији.

Заменик Заштитника грађана др Горан Башић изразио је задовољство због интересовања грађана Неготина за разговор са представницима Заштитника грађана и поновио је да су циљеви рада у Неготину информисање грађана о раду и надлежностима Заштитника грађана, али и утврђивање проблема у вези са остваривањем људских и мањинских права. Наглашено је да је у том процесу изузетно важна улога невладиних организација и удружења грађана које с једне стране могу да заговарају и остварују друге активности у вези с унапређењем културе људских и мањинских права, да указују на одређене проблеме, а са друге стране да прате остваривање права и указују како на њихове евентуалне повреде и кршење тако и на начине остваривања.

У дискусији у којој је учествовала већина присутних Неготинаца представница Асоцијације за развој општине Неготин је упозорила да људска права у овој општини

генерално нису поштована, да грађани немају довољно иницијативе, а да локална самоуправа и невладине организације нису одговарајуће повезане. Она је нагласила важност повезивања локалне самоуправе са невладиним сектором, а један од начина да се то учини је установљивање посебног координационог тела.

Невладине организације су нагласиле потребу грађана за именовањем локалног Заштитника грађана и указано је на то да и поред тога што су јавно заговарали увођење ове институције, локална самоуправа то није учинила. Чињеница да Закон изричито не обавезује јединице локалне самоуправе да оснивају институцију локалног Заштитника грађана отежава пут до остваривања и заштите људских и грађанских права. Заштитник грађана РС и Покрајински омбудсман могу заговарањем и непосредним разговорима са представницима локалне самоуправе указивати на предности локалних самоуправа које су именовале локалног Заштитника грађана и подржавати активности невладиних организација којима се подстичу локалне власти да препознају потребу и да у складу с начелима „добре управе“ успоставе механизам контроле сопствених одлука.

Представници Одбора за људска права су указали на следеће проблеме са којима се суочавају Неготинци:

- Лоша приватизација, мобинг, лош социјални положај радника, дискриминација на радном месту, тешкоће у вези с остваривањем права из радног односа, немогућност заштите права;
- Положај особа с инвалидитетом чија права су угрожена како због физичке неприступачности јавних и свих других простора, тајо и због немогућности запослења, недоступности информација и друштвене невидљивости и изолације.
- Насиље у породици.

Више учесника је указало на то да је неодговарајуће информисање један од проблема који непосредно утиче на остваривање људских и мањинских права. Полурешења Закона о информисању и приватизација локалних медија условили су да у Неготину раде две телевизије са експерименталним програмима и неколико комерцијалних телевизијских и радио станица чији статус није познат. Гледаност и слушаност ових локалних медија је ограничена. Проблем представља и неповољан положај Регионалне телевизије у Бору и гашење зајечарске телевизије, као и селективно објављивање догађаја значајних за Неготинце у националним медијима. Такође, указано је и на то да медији и локална самоуправа занемарују право Влаха на информисање на матерњем језику. Заменик Заштитника грађана је истакао да су медији изузетно важан савезник грађанима и да објективно информисање представља основу остваривања њихових права јер медији могу да укажу на проблеме и пропусте и створе повољну друштвену атмосферу за њихово решавање. Међутим, одговорност медија је велика јер погрешним проценама и сензационалистичким приступом усмереним ка комерцијализацији медијског простора могу да наруше напоре за јачање крхке конструкције заштите људских и мањинских права у локалним заједницама.

Протојереј Румунске православне цркве Бојан Александровић сматра да је у циљу спречавања међуверских сукоба и конфликта на подручју општине Неготин неопходно формирати општински савет за међурелигијске односе. Он је изразио забринутост због

тога што је, како каже, конфликт између две цркве креиран заслугом локалне самоуправе и државних органа.

Током дводневног рада у Неготину сарадници Стручне службе су, поред бројних разговора који су имали с Неготинцима, примили само три притужбе. Овај податак није сагласан са исказима грађана и проблемима на које су указивали на поменутиим јавним састанцима и неформалном разговору.

Треба поменути и то да је двоје грађана остало ускраћено за могућност да своје притужбе директно предају Стручној служби Заштитника грађана. Због пропуста који је учињен Заштитник грађана се јавно извинио грађанима Катарини Рајић и Ивану Тасићу, а заменик Заштитника грађана се понедељак 28. јуна вратио у Неготин и примио је притужбу госпође Рајић и господина Тасића.